

КУГЕЛЬМАСОВА ПРИГОДА

З англійської переклав Павло НАСАДА

Кугельмас, професор гуманітарних наук у Сіті-коледж, і в другому шлюбі не зазнав щастя. Дафна Кугельмас була недотепа. Від першої дружини, Фло, у нього залишилося двоє недорікуватих синів, і він по самі вуха загруз в аліментах та виплатах допомоги для дітей.

— Чи міг я коли подумати, що все так погано складеться? — поскаржився якимось Кугельмас своєму психоаналітикові. — Дафна келчесь подавала надії. Хто ж міг сподіватися, що вона не пильнуватиме себе і її розіпре, як надувний човен? До того ж грошей у неї не густо — вагома підстава не жити у шлюбі з такою особою. Проте це не таке вже й лихо з моїм хистом та вмінням. Ви розумієте, куди я гну?

Кугельмас був лисий і на тілі волохатий, як ведмідь, одначе ж душа його була не з каменю.

— Я маю зустріти нову жінку, — провадив він. — Моя душа прагне любовців. Може, я їй непоказний собою, але я чоловік і жадаю любовних походеньок. Я жадаю ніжності, жадаю підбивати клинці. Я вже добряче підтоптався, тож поки не пізно, хочу кохатися у Венеції, робити те саме за гроші у клубі «21», обмінюватися ніжними поглядами понад келихами з червоним вином та полум'ям свічки.

Лікар Мендель посовався у кріслі й відказав:

— Любовна пригода не зарадить. Ви нереально дивитесь на речі. Ваші проблеми сягають далеко глибше.

— І ще. Любовні походеньки мають залишатись у таємниці, — не вгавав Кугельмас. — На друге розлучення мене не вистачить. Дафна мене доконає.

— Пане Кугельмаса...

— Сіті-коледж відпадає, бо там працює й Дафна. Звісно, у нью-йоркському Сіті-коледжі є студенточки, варті уваги, але декотрі з них...

— Пане Кугельмаса...

— Доломо жити мені. Минулої ночі мені наснився сон. Я гасав лукою з кошиком для пікніків у руках, на якому красувався напис: «Варіанти вибору осіб прекрасної статі». А потім помітив у кошику отакенну діромаху.

— Пане Кугельмасе, найбільше що ви можете зробити тут, — це про все розповісти. Ви повинні просто вилити свої почуття, а тоді ми разом їх проаналізуємо. Ви вже довгенько до мене ходите і маєте знати, що за один день тут не вилікуєшся. Зрештою, я психоаналітик, а не чарівник.

— Що ж, можливо, саме чарівник мені й потрібен, — заявив Кугельмас, підводячись із крісла. І негайно ж відмовився від продовження курсу терапії.

За кілька тижнів, коли одного надвечір'я Кугельмас і Дафна, мов якісь два предмети старого вмєблювання, нудили світом у своєму помешканні, пролунав телефонний дзвінок.

— Спокійно, я беру слухавку, — кинувся до телефону Кугельмас. — Алло.

— Кугельмас? — озвався незнайомий голос. — Кугельмас, це я, Перські.

— Хто?

— Перські. Або, коли хочете, Великий Перські.

— Даруйте?

— Чув я, що ви шукаєте по всьому місту чарівника, який вніс би у ваше життя трохи екзотики. Це правда?

— Тс-с-с, — Кугельмас перейшов на шепіт. — Не кладіть слухавки. Ви звідки телефонуєте, Перські?

Другого дня в обідню пору Кугельмас піднімався на третій поверх занедбаного багатоквартирного будинку в Бушвікському районі Брукліна. Напружуючи зір у темному холі, він відшукав потрібні двері й натис на гудзик дзвінка. Як би не довелось пошкодувати, — подумалось йому.

За хвилину його вже вітав невисокий, худорлявий, нервовий на вигляд чоловік.

— То це ви Великий Перські? — запитав Кугельмас.

— Так, Великий Перські. Чаю хочете?

— Ні, мені хочеться пережити любовну пригоду. Хочеться музики. Хочеться кохання та краси.

А чаю ні, га? Чудасія. Гаразд, сідайте отут.

Перські пішов углиб кімнати, і Кугельмас почув, як той соває якісь ящики та меблі. Перські з'явився знову, штовхаючи поперед себе величеський предмет на скрипучих коліщатках. Стягнув з нього якесь старе шовкове хустя, покладене зверху, і здув пилюку. То була дешева на вигляд, абияк полакована китайська шафа.

— Перські, — промовив Кугельмас, — що це ви мені підсовуєте?

— Слухайте уважно, — сказав Перські. — Ця штука творить чудеса. Я змайстрував ще торік для «Лицарів Піфії». Але свого замовлення вони не забрали. Залазьте до шафи.

— Ова! А ви стромлятимете шпаги чи ще якусь чортівню?

— Де ви бачите шпаги?

Кугельмас скривився і, буркочучи, вліз до шафи. Він не міг не помітити кілька бридких штучних самоцвітів, що поблискували на поверхні необробленої фанери перед його носом.

— Якщо це жарт... — почав він.

— Атож, своєрідний. Річ ось у чім. Якщо я вкину до вас у шафу якийсь роман, зачиню дверцята і тричі постукаю рукою згори, то ви перенесетесь у ту книжку.

У Кугельмаса на обличчі з'явилася гримаса недовіри.

— Тут усе надійно, — запевнив Перські. — Даю руку відрубати. І не тільки роман. Усе, що завгодно. Оповідання, п'єсу, вірш. І ви можете зустрітись з будь-якими жінками, створеними найталановитішими письменниками світу. Хоч би про кого мріяли. І зможете досягти неабиякого успіху в чому завгодно. А коли з вас буде досить, ви лиш гукніть, а я вже подбаю, щоб зразу повернулися.

— Перські, ви при своєму розумі?

— Кажу ж, тут усе на найвищому рівні, — правив своєї Перські.

Кугельмаса не полишав скептицизм.

— Отже, кажете, що в цьому задрипаному, доморобному ящику я можу зазнати того, про що ви мені оце розповіли?

— За дві десятки.

Кугельмас сягнув до кишені по гамана.

— Повірю, як побачу на власні очі, — сказав він.

Перські застромив банкноти до кишені штанів і підійшов до книжкової полиці.

— То з ким би вам хотілося зустрітись? Сестра Керрі? Естер Прайн? Офелія? Може, з персонажем Сола Беллоу? Гей, а як щодо Темпл Дрейк? Хоча як на ваш вік вона трохи застара.

— Франція. Я хотів би розважитися з коханкою-французкою.

— Нана?

— За неї я волів би не платити.

— А як щодо Наташі з «Війни і миру»?

— Я сказав: французка. О, вже знаю! Емма Боварі. Що скажете? Як на мене, це саме те, що треба.

— А ось і вона, Кугельмасе. Гукніть мене, як набридне. — Перські кинув усередину примірника Флоберового роману в суперобкладинці.

— Ви певні, що все безпечно? — запитав Кугельмас, коли Перські зачиняв дверцята шафи.

— Безпечно. Якщо у цьому божевільному світі щось може взагалі бути безпечним. — Перські тричі стукнув долонею по шафі й розчинив дверцята навстіж.

Кугельмас зник. Ту ж мить він з'явився в будуарі йонвільського будинку Шарля та Емми Боварі. Спиною до нього стояла вродлива жінка і складала білизну. Вона була сама. Неймовірно, подумав Кугельмас, уп'явшись очима в гошу лікареву дружину. Це чудо. Я тут. І це вона.

Емма повернулася до нього. На її обличчі відбився подив.

— Боже, як ви мене налякали, — сказала вона. — Хто ви?

Вона говорила чудовою англійською мовою, якою перекладено твір.

Чисте божевілля, подумав професор. Потім, здогадавшись, що вона звертається до нього, промовив:

— Пробачте. Я Сідні Кугельмас. З Сіті-коледжу. Професор гуманітарних наук. Сіті-коледж, Нью Йорк. У центрі. Неодружений.

Емма кокетливо всміхнулася і запитала:

— Чи не вип'єте чого? Може, келих вина?

Вона вродлива, подумалось Кугельмасові. Який контраст проти троглодитки, з якою він ділить подружнє ложе! Його опанувала раптова хіть ухопити це видиво в обійми і сказати, що вона саме та жінка, про яку він мріяв усе життя.

— Еге ж, трохи вина, — відказав він хрипко. — Білого. Ні, червоного. Ні, білого. Нехай буде біле.

— Шарля не буде цілий день, — кинула Емма, і в грайливих нотках її голосу прозвучав натяк.

Після чаркування вони подалися на прогулянку, щоб помилуватися на чарівний французький краєвид.

— Я завжди мріяла, що з'явиться якийсь загадковий незнайомець і врятує мене від монотонності цього нудного сільського животіння, — сказала Емма, плеснувши його по руці. Вони проходили повз церковцю. — Мені подобається ваше вбрання, — пробелькотіла вона. — Зроду не бачила чогось такого в нашому окдлі. Воно таке... таке модне.

— Це спортивний костюм, — сказав він романтично. — Пошито на замовлення.

Зненацька він поцілував її. Наступну годину вони провели у затишку під деревом, говорили пошепки і дуже багато важливого сказали одне одному очима. Потім Кугельмас підвівся і сів. Йому згадалося, що він має зустрітись з Дафною біля супермаркету «Блумінгдейл».

— Я мушу йти, — сказав він. — Але не журися. Я повернусь.

— Сподіватимуся, — відповіла Емма.

Професор палко обійняв її, і закохана пара подалася назад до будинку. Він

взяв Емміне обличчя у долоні, ще раз поцілував її і загорлав:

— Перські, пора! О третій тридцять мені треба бути біля «Блумінгдейла».

Почувся стук, і Кугельмас знову опинився у Брукліні.

— Ну як? Брехав я чи ні? — запитав Перські, тріумфуючи.

— Слухайте, Перські, я спішу, боюся спізнитися на зустріч зі своєю мегерою на Дексінгтон-авеню, але коли можна буде забігти ще? Може, завтра?

— Радий буду бачити. Тільки не забудьте прихопити двадцятку. І нікому про це анічирк.

— Гаразд, зателефоную Рупертові Мердоку.

Кугельмас спіймав таксі й помчав до міста. Серце як не вискакувало з грудей. Я кохаю, думав він, я володар чудової таємниці. Він і гадки не мав, що в цю мить у всіх аудиторіях країни студенти допитувалися у своїх викладачів: «Хто цей персонаж на сотій сторінці? Що воно за лисий єврей цілує мадам Боварі?» Один викладач у Сіу-Фолз, Південна Дакота, зітхнув і подумав: «Господи, які тільки каверзні та в'дливі ці дітлахи. Що в них у голові!»

Коли захеканий Кугельмас нарешті прибув до «Блумінгдейла», він знайшов Дафну у відділі речей для ванної кімнати.

— Де ти був? — гостро запитала вона. — Уже пів на п'яту.

— Застряг дорогою, — відповів професор.

Кугельмас завітав до Перські наступного дня, і через кілька хвилин знов у чарівний спосіб перенісся до Йонвілля. Побачивши його, Емма не могла приховати свого збудження. Годину за годиною проводили вони вдвох, сміялися і розмовляли про те, які вони геть у всьому несхожі. Перед тим як Кугельмас мав відійти, вони кохалися.

— Боже мій, я займався цим з мадам Боварі! — прошепотів Кугельмас сам до себе. — І це я, хто на першому курсі завалив іспит з англійської мови.

Минали місяці, Кугельмас частенько навідувався до Перські, і його стосунки з Еммою Боварі переросли у палку пристрасть. — Пильнуйте, щоб я ніколи не опинявся далі сто двадцятій сторінки, — сказав якимось Кугельмас чарівником. — Я завжди повинен з нею зустрічатися ще перед тим, як вона спіймається на гачок цього Рудольфа.

— А то чому? — здивувався Перські. — Ви що, не можете його відшити?

— Еге, відшити. Він же з поміщиків. А в цих хлопців тільки й роботи, що фліртувати і гасати верхи на конях. Як на мене, Рудольф ніби зійшов зі сторінок жіночого часопису. І зачіска як у Гельмута Бергера. Але для неї він ласий шматочок.

— А її чоловік нічого не підозрює?

— Йому й на думку не спадає. Це середньої руки дрібний костоправ, який і незчувся, як його закрутила ця карусель. О десятій він уже лаштується спочивати, а вона взуває свої балні черевички. Ну, що ж... Бувайте.

І Кугельмас знову захвався до шафи і ту ж мить перенісся до маєтку Боварі у Йонвіллі. «Як ся маєш, золотко?» — привітав він Емму.

— Ох, Кугельмасає, — зітхнула Емма, — знав би ти, що доводиться терпіти. Учора за обідом пан господар задрімали посеред десерту. Я йому душу виливаю, про «Максіма» та про балет розказую, а він як не захропе!

— Нічого, любонько. Зараз із тобою я, — сказав Кугельмас, хапаючи її в обійми. Я заслужив на це, думав він, вдихаючи Емміні французькі парфуми й зариваючись носом у її волосся. Я вже досить натерпівся. Досить сплатив аналітикам. Я дошукався відповіді, аж стомився. А вона молода і стигла, і ось я тут, на кілька сторінок далі, ніж Леон, але не в тому місці, де з'являється Рудольф. Потрапивши в належний розділ, я зараз пан становища.

Емма, повірте, була не менш щаслива, ніж Кугельмас. Їй так довго бракувало розваг, і його розповіді про життя на Бродвеї, про швидкісні автомобілі та зірки Голлівуду й телебачення викликали захват у молоденької французької красуні.

— Розкажи мені ще про О. Дж. Сімсона¹, — попрохала вона ввечері, коли вони проходили повз Бурньєзьке абатство.

— Ну, що можна сказати? Це видатна людина. Він побив усі рекорди з

¹ Сімсон О. Дж. (нар. 1947 р.) — видатний американський атлет.

бігу. Ніхто не годен його наздогнати.

— А про нагороди «Академії» не розкажеш? — не вгавала Емма. — Чого б я не віддала, аби здобути таку й собі.

— Треба, щоб хтось спершу висунув твою кандидатуру.

— Знаю. Ти вже розповідав. Та я переконана, що можу грати на сцені. Звичайно, спершу доведеться трохи повчитися. Можливо, у Страсберга. А тоді, якщо матиму путнього агента...

— Побачимо, побачимо. Я побалакаю про це з Перскі.

Цього ж таки вечора, щасливо повернувшись до помешкання Перскі, Кугельмас поділився з ним своєю ідеєю про те, щоб Емма відвідала його тут, у великому місті.

— Дай-но поміркую, — відповів Перскі. — Може, й пощастить це зробити. Ще й не такі дива траплялися.

— Де ти в біса пропадаєш? — накинулася на свого чоловіка Дафна Кугельмас, коли той пізно вночі повернувся додому. — Ховаєшся від мене з якоюсь шльондрою?

— Прямо-таки. Я саме з цього десятка, — стомлено зітхнув Кугельмас. — Я зустрічався з Леонардом Попкіном. Ми дискутували про соціалістичне сільське господарство у Польщі. Ти ж знаєш Попкіна. Він на цьому схибнутий.

— Останнім часом ти став дуже дивний, — зауважила Дафна. — Якийсь очужений. Не забудь про день народження мого батька. У неділю.

— О, що ти, що ти, — відповів Кугельмас, простуючи до ванної.

— Збереться вся моя родина. Ми зможемо побачити двійнят. І кузину Геміш. Тобі слід бути чемнішим із кузиною Геміш — ти їй подобаєшся.

— От-от, двійнята, — промимрив Кугельмас і зачинив двері до ванної, відгороджуючись від голосу дружини. Він сперся спиною на двері й глибоко вдихнув повітря. Через кілька годин, сказав він собі, він знову буде у Йонвіллі поруч зі своєю коханою. І цього разу, якщо все буде гаразд, він повернеться разом з Еммою.

Назавтра о третій п'ятнадцять Перскі знову продемонстрував свої чаклунські здібності. Парочка провела кілька годин у Йонвіллі з Біне, а потім сіла у повіз Боварі. Дотримуючись настанов Перскі, вони міцно обнялися, заплющилися і стали лічити до десяти. Розплющивши очі, побачили, що екіпаж уже наближається до бічного входу готелю «Плаза», де на день раніше сповнений оптимізму Кугельмас замовив номер.

— Яка розкіш! Усе — як я бачила у своїх мріях, — промовляла Емма, весело кружляючи по спальні й кидаючи зацікавлені погляди у вікно. — Ото, певне, Шварцова крамниця іграшок. А там Центральний парк. А «Шеррі» це де? Ага, ось уже бачу. Божественно.

На ліжку лежали пакунки з крамниць Гелстона та Сен-Лорана. Емма розгорнула один з них, схопила оксамитові штани і приклала, примірюючи до свого досконалого тіла.

— Цей костюм пошитий у Ральфа Лорена, — сказав Кугельмас. — У ньому ти виглядатимеш на мільйон доларів. Ну ж бо, моя солоденька, хіба я не заслужив на поцілунок.

— Зроду не була така щаслива! — вигукнула Емма, видивляючись на себе у дзеркалі. — Гайда до міста. Я хочу на власні очі побачити і мюзикл «Коррес-Лайн», і музей Гуггенгайма, і Джека Ніколсона, що ти завжди згадуєш. Чи можна десь подивитися його фільми?

— Розуму не приберу, — сказав один із професорів Стенфорда. — Спершу в романі з'являється якийсь дивний персонаж на ім'я Кугельмас, а тепер щезає вона. Що ж, така, напевно, риса класичної літератури: можна тисячу разів перечитувати книжку і завжди знаходити щось нове.

Цілий тиждень коханці почувалися на сьомому небі. Дафні Кугельмас набрехав, що поїде на симпозіум до Бостона і повернеться аж у понеділок. Розкошуючи кожною хвилиною, він ходив з Еммою до кінотеатрів, вони обідали у Чайнатауні, збавили дві години на дискотеці і заснули під акомпанементи телевізора. У неділю вони спали до обіду, побували у Сохо² і витріщали-

² Сохо — район Нью-Йорка.

ся на знаменитостей у нічному клубі «Елейн». Увечері замовили до номера шампанського та кав'яру і пробалакали до світу. А вранці, у таксі яким вони їхали до Перскі, Кугельмас подумав, що все робиться якось гарячково, але справа була варта заходу. Не можна забирати її сюди надто часто, але вряди-годи їй буде приємно відчутти контраст із Йонвіллем.

На квартирі у Перскі Емма прилаштувалась у шафі, обклавшись новими пакунками з одягом, і ніжно поцілувала Кугельмаса.

— Наступного разу в мене, — підморгнула вона.

Перскі тричі стукнув по шафі. Жодних змін.

— Хм, — почував потилицю Перскі. Він постукав ще раз, але чари не діяли. — Напевно, щось вийшло з ладу, — пробурмотів він.

— Перскі, досить жартів! — вигукнув Кугельмас. — Як воно може не працювати?

— Спокійно, спокійно. Ви ще тут, Еммо?

— Так.

Перскі постукав ще раз — тепер дужче.

— Перскі, я ще тут.

— Знаю, люба. Сидить тихенько.

— Перскі, ми повинні спровадити її додому, — прошепотів Кугельмас. — Я одружений, і, крім того, о третій у мене лекція. На даний момент я не можу дозволити собі таку розкіш, як афішування своїх інтрижок.

— Розумію, — розгублено промовив Перскі. — Дивно, це такий простий і безвідмовний фортель.

Однак він нічого не міг удіяти.

— Це забере трохи часу, — звернувся він до Кугельмаса. — Доведеться розібрати цю штуку. Я зателефоную вам пізніше.

Кугельмас запхнув Емму до автомобіля і відвіз назад до готелю. Він ледве встиг на лекцію. Цілісінький день він телефонував то до Перскі, то до своєї коханки. Чарівник заявив, що може минути кілька днів, перш ніж він докопається до причини несправності.

— Як пройшов симпозиум? — запитала його ввечері Дафна.

— Добре, добре, — відповів він, припалюючи сигарету з боку фільтру.

— Що сталося? Ти весь аж трусишся.

— Я? Ой, не сміши. Я спокійний, як літня ніч. Я саме збирався пройтися, — він вислизнув у двері, гукнув таксі й погнав до готелю.

— Кепська справа, — сказала Емма. — Шарлеві мене бракуватиме. — Тримайся мене, золотко, — сказав Кугельмас. Він зблід, на чолі виступив піт. Він ще раз поцілував її, кинувся до ліфта, нагримав на Перскі з телефону-автомата у вестибюлі готелю і дістався додому вже майже опівночі.

— Якщо вірити Попкінові, ціна на ячмінь у Кракові з 1971 року ще ніколи не була такою сталою, як нині, — похвалився він Дафні, і з силуваною усмішкою заліз під ковдру.

Наступний тиждень не приніс ніяких змін.

У п'ятницю ввечері Кугельмас повідомив Дафні, що скликається ще один семінар, де йому конче потрібно бути. Цього разу в Сиракузах. Він поспішив повернутися до готелю «Плаза». Та другий уїкенд став цілковитою протилежністю першого.

— Поверни мене назад у книжку або одружися зі мною, — вимагала Емма у Кугельмаса. — Зрештою я хочу знайти роботу або піти вчитися, бо мені вже верне від телевізора.

— Гарзд. Нам твої гроші стануть у пригоді, — сказав Кугельмас. — Ти змовляєш службкам удвічі більше, ніж важиш сама.

— Вчора у Центральному парку я познайомилася з продюсером, і він сказав, що я, можливо, підійду для програми, яку він готує, — сказала Емма.

— А хто цей придурок? — запитав Кугельмас.

— Він зовсім не придурок. Він чуйний, добрий і великий дотепник. Його звати Джеф Якозь-Там, і він незабаром має здобути театральну премію «Тоні».

Пополудні Кугельмас заявився до Перскі вже під мухою.

— Заспокойтесь, — порадив йому Перскі, — щоб бува з серцем чого не сталося.

— Заспокоїтис... Він пропонує заспокоїтис. Я переховую у готелі літературного персонажа і, між іншим, гадаю, що жінка вже почепила мені на хвоста приватного детектива.

— Ну, гаразд, гаразд. Ми обидва знаємо, що вскочили у халепу, — Перскі поліз під шафу і став по чомусь там товкти великими обценьками.

— Я почувуюся, як зацькована звірина, — провадив Кугельмас, — ходжу містом, крихчись від усіх. Еммі та мені все це остогидло. Я не кажу вже про готельні рахунки, які виглядають наче бюджет міністерства оборони.

— Що ж я вдію? Це світ магії, — озвався Перскі, — у тім-то й штука.

— Штука! Ото ще дурниці! Цей маленький ротик поглинає на диво багато трунків та кав'яру, плюс її вбрання, плюс вона записалася до театральної школи і ні з того ні з сього подавай їй ще професійного фотографа. А крім того, ви тільки послушайте, Перскі, професор Фівіш Копкайнд, який веде курс сучасної літератури і завжди задрив мені, розпізнав у мені персонажа, який час від часу з'являється у Флоберовій книжці. Він погрожував розповіді про це Дафні. Мене чекає катастрофа і аліменти, в'язниця, врешті-решт. За зраду з мадам Боварі моя дружина пустить мене з торбою по світу.

— Що ж ви хочете, щоб я вам сказав? Я працюю вдень і вночі. А щодо ваших тривог, то тут я вам не порадник. Я чарівник, а не психоаналітик.

У неділю надвечір Емма замкнулась у ванній і відмовилася вислуховувати Кугельмасові благання. Той стояв перед вікном, дивився вниз на вулицю і роздумував про самогубство. Погано — надто низько, думав він, чи все-таки викинутися? А може, втекти до Європи і розпочати все з нуля... Скажімо, продавати на вулицях газети...

Почувся телефонний дзвінок. Кугельмас машинально підніс до вуха слухавку.

— Привозьте її, — сказав Перскі, — здається, я вже довів машину до ладу.

Серце Кугельмасові тенькнуло.

— Ви це серйозно? — не йняв він, — ви її полагодили?

— Уявіть собі. Щось було негаразд із трансмісією.

— Перскі, ви геній! За хвилину будемо. Навіть швидше.

І знову коханці заквапилися до помешкання чарівника, і знову Емма разом зі своїми пакунками опинилась у шафі. Цього разу обійшлося без прощального поцілунку. Перскі замкнув дверцята, глибоко вдихнув повітря і тричі постукав по ящику. Обох чоловіків заспокоїв характерний глухий звук і, коли Перскі зазирнув досередини, там було порожньо. Мадам повернулась у книжку. Кугельмас зітхнув з полегшею і міцно потис руку чарівникові.

— Тепер уже по всьому, — сказав він, — це буде мені наука. Присягаюся, що більше ніколи не шахруватиму. — Він ще раз потис руку Перскі і подумки пообіцяв йому купити в подарунок краватку.

Через три тижні, наприкінці чудового весняного пообіддя, до помешкання Перскі подзвонили. Він пішов відчиняти вхідні двері. То був Кугельмас. На обличчі в нього блукала сором'язлива усмішка.

— Чудово, Кугельмаса, — сказав чарівник. — Куди подамосся зараз?

— Ще тільки раз, — сказав Кугельмас. — Погода така казкова, а молодість не вертається. Слухайте, ви читали книжку Апдайка «Кравець скаржитьсь»? Пам'ятаєте героїню?

— Моя ціна тепер 25 доларів, бо життя дорожчає, але з вас я нічого не візьму, щоб відшкодувати вам невігоди, до яких я спричинився минулого разу.

— Ви славний хлопець, — сказав Кугельмас, поправляючи свої кілька останніх волосків на лисій голові, й уместився у шафі. — Сьогодні працюватиме як слід?

— Сподіваюсь. Але після тої халепи я не надто часто використовував цю машину.

— Кохання та любові... — озвався Кугельмас ізсередини. — На що тільки не відважишся заради привабливого личка.

Перскі вкинув досередини примірник роману і тричі постукав по ящику. Та цього разу замість звичного звуку пролунав глухий вибух, щось затріща-

ло, посипалися іскри. Перскі незграбно відскочив, його серце не витримало, і він гримнув додолу мертвий.

Шафу охопило полум'я, і за хвилю запалав увесь будинок.

Кугельмас, який навіть не підозрював про катастрофу, у цей час мусив розв'язувати власні проблеми. Бо, як виявилось, не перенісся він ані до роману Алдайка, ані до будь-якого іншого роману. Він опинився у старому підручнику іспанської мови і рятував своє життя, щодуху тікаючи голою, кам'янистою рівниною від слова *teper* («мати») — великого і волохатого неправильного дієслова, яке наздоганяло його на своїх довгих, худощих ногах.